

2. Despre calitatea materialului dialectal brut.²

Nu este nevoie să argumentăm însemnătatea capitală pe care o prezintă, în materie de dialectologie, calitatea materialului brut strîns de la informatori. În legătură cu aceasta, se pune problema *metodelor și procedeeelor de anchetare*. Considerăm că toți cercetătorii graiurilor slave (ca, de altfel, și ai celorlalte graiuri) de la noi pot cîștiga imens în această privință din studierea experienței acumulate în elaborarea *Atlasului lingvistic român*. (În treacăt fie zis, există o bogată literatură consacrată, direct sau indirect, problemelor de metodă în cercetarea graiurilor populare, atît la noi, cît și în alte țări).

În orice caz, socotim că cercetătorii graiurilor slave de la noi trebuie să studieze aprofundat experiențe strîngerii și interpretării materialului dialectal cules și prelucrat în țările slave respective, unde în ultimii ani s-au efectuat și s-au publicat lucrări însemnate de dialectologie.

Întrucît o bună parte dintre graiurile slave actuale din țara noastră sînt izolate complet și de mult timp de limbile slave respective, iar purtătorii lor trăiesc din generație în generație în mediu lingvistic românesc și, parțial, unguresc, devenind bilingvi (iar în unele cazuri trilingvi și cvadrilingvi), se impune sarcina elaborării unor procedee de anchetare speciale, care să țină seamă de acest fapt. Experiența din ultimii ani în domeniul dialectologiei slave din R.P.R. arată clar că aplicarea automată a procedeeelor de anchetare a monolingvilor în condițiile unor informatori bilingvi poate să se răsfrîngă în mod negativ asupra calității materialului adunat. Va fi, de asemenea, necesar să se poarte discuții asupra problemelor pe care le ridică interpretarea datelor dialectale culese de la slavii bilingvi de la noi.

3. Despre programul cercetărilor

Din informațiile primite de la diverși cercetători ai graiurilor slave actuale de la noi rezultă că pînă în prezent nu s-au purtat discuții în vederea stabilirii unor programe minime de cercetare pentru graiurile fiecărei limbi slave în parte și, tot în legătură cu aceasta, nu au fost încă elaborate și adoptate chestionarele corespunzătoare. Orientarea spre programele de cercetare a graiurilor populare elaborate în țările slave, unde se alcătuiesc actualmente atlase dialectale naționale sau regionale, fie că s-a făcut în mod spontan (graiurile lipovenești, bulgare, ucrainene), fie că nu s-a făcut de loc, procedîndu-se la întocmirea unor chestionare proprii.

Pe de altă parte, chiar cercetătorii graiurilor slave de la noi aparținînd uneia și aceleiași limbi slave nu au stabilit încă cerințele minime unice pe care le impune studierea graiurilor respective în ceea ce privește programul cercetărilor, chestionarele și transcrierea fonetică.

Sarcinile care ar reveni pe această linie dialectologilor-slaviști din țara noastră sînt următoarele.

a) Să se adopte, pentru graiurile slave de la noi aparținînd diverselor limbi slave, programe și chestionare minime obligatorii, suficient de largi, pentru a se putea obține în toate compartimentele limbii *date comparabile*.

b) În țările slave unde s-au elaborat sau se elaborează atlase lingvistice naționale există, după cum se știe, programe de anchetare stabilite cu preci-